

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΣΑΡΛ ΜΠΥΕ

Η ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΑΓΑΠΗ ΤΗΣ ΔΟΥΚΙΣΣΗΣ ΙΜΕΛΔΑΣ

Η δούκισσα 'Ιμέλδα ντέ Καστελφράν βασανιζόταν ένα ολόκληρο μήνα με τὸ ἐρώτημα ἂν ἔπρεπε νὰ δώσῃ στὸν 'Αρμάνδο Σαίντ 'Υζερὺ τὸ ραντεβουὺ πού τῆς ζητοῦσε με τόσο πάθος, με τέτοιο ἀπελπισμένο πείσμα...

Πρὶν ἀπὸ τρία χρόνια, ἡ 'Ιμέλδα, κόρη τοῦ βαρῶνου ντέ Μπελνουόβο καὶ μιά ἀπὸ τὶς πλουσιώτερες νύφες τοῦ Παλέρμου, παντρεύτηκε τὸν πολυεκατομμυριούχο δούκα ντέ Καστελφράν, παρ' ὅλη τὴ μεγάλη διαφορά τῆς ἡλικίας τους. Μὰ ἡ 'Ιμέλδα δὲν ἔδινε σημασία στὴν λεπτομέρεια αὐτή. Μεγάλωσε στὸ ἀρχοντικὸ σπίτι τοῦ πατέρα τῆς με τὴν ἀντίληψι ὅτι μιά γυναίκα τῆς τάξεώς τῆς δὲν πρέπει νὰ ζητᾶ στὸν γάμο τὴν ἀπόλυτη εὐτυχία, ἀλλὰ τὴν ἐκπλήρωσι ἑνὸς σπουδαίου κοινωνικοῦ καθήκοντος. 'Εξ ἄλλου, ἡ κοσμικὴς τῆς ὑποχρεώσεις, ἡ ἐπιβλεψις τοῦ μεγάρου τῆς, ἡ ἐπιτήρησις τοῦ προσωπικοῦ τῆς δὲν τῆς ἄφηναν καιρὸ ν' ἀσχοληθῇ με τὴν καρδιά τῆς. 'Η δούκισσα εἶχε γίνοι μιά ἀπὸ τὶς τρανὲς ἐκείνες κυρίες πού ἐπιβάλλουν, με τὴν μεγαλοπρέπειά τους, τὸν θαυμασμὸ καὶ τὸν σεβασμὸ — μιά λαμπροστολισμένη κούκλα, μιά ἀριστοτεχνικὴ ζωγραφιά...

Ξαφνικὰ ἦρθε κι' ἐγκαταστάθηκε στὸ Παλέρμο ὁ 'Αρμάνδος Σαίντ 'Υζερὺ. Κανείς δὲν ἤξερε τὸ παρελθόν του, οὔτε καὶ ἀπὸ πού ἐρχότανε. Μὰ ὁ Γάλλος αὐτὸς εἶχε ἀπάνω του τόση ἀρχοντιά κι' εὐγένεια, σπαταλοῦσε μεγάλα ποσὰ με τόση ἀδιαφορία, ἦταν τόσο περήφανος καὶ ἀκατάδεχτος, ὥστε κανείς δὲν τόλμησε νὰ τοῦ κάνῃ ἀδιάκριτες ἐρωτήσεις. 'Απεναντίας: ὅλοι ζητοῦσανε τὴν συντροφιά του, θεωροῦσαν τιμὴ γι' αὐτοὺς τὴν φιλία του. 'Υστερ' ἀπὸ λίγο καιρὸ, ὁ Σαίντ 'Υζερὺ εἶχε γίνοι περιζήτητος στὰ σαλόνια τοῦ Παλέρμου.

'Η δούκισσα 'Ιμέλδα ἐνοιωσε περιέργη συγκίνησι ὅταν ἀντίκρουσε γιὰ πρώτη φορά τὸ ὠχρὸ πρόσωπο, τὰ μελαγχολικὰ μάτια καὶ τὸ ἀγέρωχο ὕφος τοῦ Γάλλου αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ φαινότανε σὰν νὰ ἔκρυβε ἕνα μεγάλο μυστήριον. Καὶ ὅταν κατάλαβε ὅτι καὶ ὁ Σαίντ 'Υζερὺ τὴν εἶχε ξεχωρίσει ἀνάμεσα σ' ὅλες τὶς κυρίες καὶ δεσποινίδες τῆς ἀριστοκρατίας τοῦ Παλέρμου, δοκίμασε μιά κρυφὴ χαρά... 'Απὸ τὴ στιγμή, ὅμως, πού ὁ Γάλλος ἄρχισε νὰ γίνεται πιὸ ἐπιθετικὸς, ἡ δούκισσα φοβήθηκε γιὰ τὸν ἑαυτὸ τῆς, γιὰ τὴν συνέχεια πού θὰ ἔπαιρνε ἡ ἱστορία αὐτή... Καταλά-

βαινε καὶ ἡ ἴδια ὅτι ἦταν ἔτοιμη ν' ἀγαπήσῃ τὸν 'Αρμάνδο καὶ προσπαθοῦσε, με ἀπεγνωσμένη δύναμι, νὰ καταπνίξῃ στὴν καρδιά τῆς τὸ αἶσθημα αὐτό... 'Ε-
τρεμε ἀναλογιζομένη πῶς ἦταν δυνατὸν αὐτή, ἡ δούκισσα 'Ιμέλδα ντέ Καστελφράν, νὰ πείσῃ σ' ἕνα παράπτωμα πού θὰ τῆς στοίχιζε τὴν κοινωνικὴ τῆς θέσι, πού θὰ τὴν ἔρριχνε ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς ἀξιοπρεπειίας τῆς στὴν ἄβυσσο τοῦ ἐξευτελισμοῦ...

«...Τὴν εὐτυχίαν τῆς 'Ελλάδος τὴν κρατεῖτε εἰς τὰ χέρια σας καὶ εἰς τὴν τσάπαν σας.»

I. ΜΕΤΑΞΑΣ

('Απὸ δηλώσεις του πρὸς τοὺς ἀγρότας κατὰ τὴν 2αν 'Οκτωβρίου).

Μιά μέρα, ὁ Σαίντ 'Υζερὺ τῆς ἔστειλε ἕνα ἀπελπισμένο γράμμα στὸ ὁποῖο τῆς ἔλεγε ὅτι τὴν ἀγαποῦσε τρελλὰ, ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ ζῆσῃ χωρὶς αὐτὴν καὶ ὅτι θὰ σκοτωνότανε ἂν δὲν τοῦ ἐπέτρεπε νὰ τὴν δῇ ἰδιαιτέρως, γιὰ λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας, ἔστω καὶ στὸ σπίτι τῆς... 'Η δούκισσα βρέθηκε σὲ τρομερὸ δίλημμα. Τί ἔπρεπε νὰ κάνῃ; 'Ενα ολόκληρο μήνα βασανιζότανε με τὴν σκέψι αὐτήν. Καὶ ὅταν βεβαίωθηκε ὀριστικὰ ὅτι ἀγαποῦσε καὶ αὐτὴ τὸν Γάλλο — ὅτι ἀγαποῦσε πραγματικὰ γιὰ πρώτη φορά στὴ ζωὴ τῆς! — λησμόνησε καὶ τ' ὄνομά τῆς καὶ τὴν θέσι τῆς κι' ἔστειλε στὸν 'Αρμάνδο μιά μακρὰ ἐπιστολή. Στὸ γράμμα αὐτὸ τοῦ ἔγραφε ὅτι τὸν ἀγαποῦσε καὶ αὐτὴ, ὅτι τὸν εὐγνωμονοῦσε ἐπειδὴ ἔκανε τὴν καρδιά τῆς ν' ἀνοίξῃ κάτω ἀπὸ τὸν θερμὸ ἥλιο τῆς ἀγάπης, καὶ ὅτι θὰ τὸν περίμενε στὸ σπίτι τῆς τὸ ἀπόγευμα τῆς ἐπομένης, τὴν ὥρα πού θὰ ἔλειπε ὁ σύζυγός τῆς...

* * *

Τὴν ὀρισμένη ὥρα, ὁ 'Αρμάνδος ἔμπαινε στὸ μέγαρο ἀπὸ μιά μικρὴ πόρτα τῆς ὑπηρεσίας. Μιά καμαριέρα, ἀφωσιωμένη στὴν οἰκοδέσποινα, τὸν ἔβαλε νὰ περάσῃ σ' ἕνα κινεζικὸ σαλονάκι. 'Η δούκισσα 'Ιμέλδα τὸν περίμενε ὀρθια σὲ μιά γωνιά, δίπλα σ' ἕνα τραπέζι, πάνω στὸ ὁποῖο βρισκόταν ἕνα βάζο με σπάνια ἐξωτικὰ ἀνθη. Φοροῦσε μιά μακρὰ ρόμπα ἀπὸ ρόζ τουλί. Τὸ πρόσωπο τῆς ἦταν ἑλαφρὰ ξαναμμένο ἀπὸ τὴν συγκίνησι... Ὁ Σαίντ 'Υζερὺ, ψυχραίμος, κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, πλησίασε τὴν δούκισσα, φίλησε τὸ χέρι τῆς με ὄλους τοὺς κανόνες τῆς ἐθιμοτυπίας καὶ κάθησε στὴν πολυθρόνα πού τοῦ ἔδειξε ἐκείνη.

'Η οἰκοδέσποινα εἶχε τὴν ἐντύπωσι ὅτι ζοῦσε ἕνα γοητευτικὸ ὄνειρο... Περίμενε ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὸν ἐπισκέπτη τῆς μιά φλογερὴ ἐρωτικὴ ἐξομολόγησι... Δοκίμασε λοιπὸν ὀδυνηρὴν κατάπληξι ὅταν τὸν ἄκουσε νὰ λέῃ με ἀργὴ κι' ἐπίσημη φωνή:

— Εἶμαστε μόνον, κυρία μου, δὲν εἶνε ἔτσι; 'Εντελῶς μόνον; Θὰ ἔχετε τὴν καλωσύνη νὰ με ἀκούσετε ὡς τὸ τέλος με προσοχή; Θὰ προσπαθῶ νὰ εἶμαι σύντομος...

'Ο πρόλογος αὐτὸς ἔκανε τὴν δούκισσα νὰ νοιώσῃ ἕνα δυσάρεστο συναίσθημα φόβου. 'Ωστόσο, ἐκούνησε τὸ κεφάλι τῆς καταφατικὰ. Καὶ ὁ Σαίντ 'Υζερὺ ξεακολούθησε με τὴν ἴδια ἐπισημότητα:

— Σήμερα τὸ πρωτὶ, κυρία μου, ὁ ἐπιστάτης σας σὰς ἔδωσε ἑκατὸ χιλιάδες φράγκα, ἀπὸ τὴν πώλησι τῶν προϊόντων ἑνὸς κτήματός σας... 'Εξ ἄλλου, γνωρίζω θετικὰ ὅτι πήρατε χθὲς ἀπὸ τὴν Τράπεζα ἄλλες ἑκατὸ χιλιάδες φράγκα...

Δυνατὸ ρίγος τρέμου πέρασε ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς δούκισσας. 'Η κυρία ντέ Καστελφράν ἄρχισε νὰ ὑποπτεύεται τὰ πραγματικὰ σχέδια τοῦ Σαίντ 'Υζερὺ... 'Ωστε ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς τῆς ἔπαιζε μιά (Συνέχεια στὴ σελίδα 52).

ΕΝΑ ΠΡΩΪ Τ' ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

(Συνέχεια από τη σελίδα 10)

του, να σε σκοτώση ένας Ρωμῆος!

— Μήπως έπρεπε να σταθούμε να μᾶς σκοτώσει αυτός; τ' άπάντησε ο Λιμπάρτζης.

Κι' έπειδή ο Καύμακάμης τόν άγριοκύτταξε, ο Λιμπάρτζης δέν ξανάθγαλε μιλιά!

— Τουτός δέν είνε κλέφτης, εΐπεν ο Καύμακάμης κυττάζοντας τάχα με προσοχή τόν σκοτωμένο Τουρκο. Τουτός είνε τσέλιγκας. Ήρθε να σου ζητήση χρήματα που θα είχε να λάβη από σένα για τα κατσίκια που σου φύλαγε, και συ τόν σκότωσες για να μη τόν πληρώσης.

— Μά εγώ δέν έχω ούτε κατσίκια, ούτε πρόβατα!

— Μά δέν είνε δυνατό αυτό... Θα έχης, δέν μπορεί!...

— Μ' άφου δέν έχω τίποτα! Άλλά και άν είχα, τα μεσά-νυχτα θα ρχόταν για τὸ δίκηο του!

— Τώρα θα ίδης πῶς ήταν τσέλιγκας, του εΐπε ο Καύμακάμης. Τόν ξέρω εγώ καλά.

Και γυρίζοντας κατά τόν ύποδιοικητή της Χωροφυλακής του εΐπε:

— Πηγαίνετε άπάνω στο γραφείο και πητε του γραμματικού, εκείνου του κουτσου «κιατίπη» να του θγάλη ένα νουφουζι διτι ήταν τσέλιγκας.

— Και τ' όνομά του; ρώτησεν ο ύποδιοικητής.

— Ξέρω πῶς τόν λένε; εΐπεν ο Καύμακάμης ξαφνισθείς. Μήπως τόν είδα κι' άλλοτε; Πῶς τόν λένε, βρέ γκιαούρ; γύρισε ρωτώντας τόν Λιμπάρτζη. Έσὺ θα τόν ξέρης που τόν σκότωσες.

— Ούτε κι' εγώ τόν ξέρω.

— Άφου δέν τόν ήξερες πῶς τόν έβαλες στο σπίτι σου;

— Δέν τόν έβαλα εγώ, μπήκε μονάχος του.

Και του έδειξε τήν τρύπα, κάτω από τήν πόρτα, που άνοιξαν οί κλέφτες με τα χέρια τους, και τα νύχια του σκοτωμένου που ήσαν γεμάτα από λάσπες κι' από χώματα.

— Οί καλοί έρχονται από τήν πόρτα, μπέη μου, του εΐπε, δέν έρχονται από τὸ παραθύρι.

Εΐδε κι' άπόείδε ο Καύμακάμης, που δέν μπορούσε να σώση του σκοτωμένου Τουρκου τήν ύπόληψη. Έγύρισε να φύγη.

— Καλά, εΐπε. Θα κάνουμε άνακρίσεις και θα θρούμε τήν αλήθεια!

— Και θγήκε η αλήθεια;

— Ποιά αλήθεια; Ούτε άνακρίσεις κάμαν, ούτε τίποτα!...

Τὸ μόνο όπου θγήκε από τα Βοδενά ήταν... ο Λιμπάρτζης. Φοβήθηκε ο άνθρωπος κι' έφυγε για τή Φιλιπούπολι, που ήταν τουρκική άκόμα. Άφησε τὸ θιός, τὸ σπίτι του, τα καλά και τα ύπάρχοντά του, έρημα έδῶ. Και ούτε ξανακούστηκε από τότε. Μόνον η γυναίκα του, που είχε χάσει τα μυαλά της από εκείνη τή βραδυά, έμεινε στο σπίτι, αλλά «σαλή», κατά μπιτ «σαλή»! Έβγαϊνε στής πόρτας τὸ πεζούλι από τὸ θραδυ ὡς τὸ πρωϊ και ὅποιον διαβάτη έβλεπε τόν σταματούσε.

— Καλῶς τονε, του έλεγε, που μου φέρνεις χαμπάρια από τόν Λιμπάρτζη μου!... Πότε θα έρθη να με πάρη;

Και δός' του κι' ὄλο και κέρναγε γλυκό και ούζο τούς διαβάτες.

— Είνε καλά, είνε γερός, πῶς πάνε η δουλειές του;

— Ολοι οί Βοδενιώτες, σαν θέλανε να πιούνε ούζο και να φᾶν γλυκό, λέγαν άναμεταξύ τους:

— Άϊντε να πᾶμε στο δρόμο του Λιμπάρτζη να πιουμε και κάνα ρακί.

Τα καφενεϊα κόντεψαν να κλείσουν.

— Άϊντε, κυρά Λιμπάρτζενα, της έλεγαν, και του "Αϊ-Δημητριου θα έρθη να σε πάρη.

Και είχε μείνει πειά για ὄλους η έντύπως πῶς ο Λιμπάρτζης θάρθη του "Αϊ-Δημητριου.

Και δός' του κι' αυτή κεράσματα και μετάνοιες στην έκκλησία.

Και τώρα θέτε πιστέψατέ το, θέλετε μη τὸ πιστεύετε.

Ένα πρωϊ, τ' "Αϊ-Δημητριου άνήμερα, δέν άνοιξε της Λιμπάρτζενας η πόρτα. Πέρασαν και ξαναπέρασαν οί «πελάτες» της για να πιούνε τὸ ρακί τους. Τίποτα. Κλειστή η πόρτα. Ρωτήσανε τή γειτονιά. Άπορήσαν κι' οί γειτόνοι.

— Βρέ, μήπως είνε άρρωστη;... Μην έπαθε τίποτα η φτωχιά; Χτυπήσαν άδικα τήν πόρτα, φώναξαν. Βάλανε μια σκάλα κι' άνεβήκαν από τόν τοίχο της αύλης, που ήτανε ψηλός, παραπάνω από τρία μέτρα, φωνάξανε, ξαναφωνάξανε,τσιμουδιά!...

Κατεβήκαν, άνοιξαν τα δωμάτια. Ψυχή!

Όλα τακτικά και ήσυχά εκεί μέσα, μά άφαντη η Λιμ-

Η ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΑΓΑΠΗ ΤΗΣ ΔΟΥΚΙΣΣΗΣ ΙΜΕΛΔΑΣ

(Συνέχεια από τήν σελίδα 45)

αισχρή κωμωδία; Ύποκρίθηκε διτι ήταν έρωτευμένος μαζί της για να της πάρη χρήματα; Μά ὄχι, ὄχι! δέν ήταν δυνα τόν να ύπάρχη στον κόσμο άνθρωπος με τόσο ταπεινά αίσθηματα!...

—...Είμαι κατεστραμμένος, κυρία μου, συνέχισε ο Σαιντ Ύζερύ... Πάει ένας χρόνος τώρα που ζω με δανεικά, με τα θοηθήματα που μου δίνουν οί φίλοι μου... Τη στιγμή αυτή, δέν έχω ούτε είκοσι φραγκα στην τσέπη μου!... Καταλα-θαίνω, όμως, διτι δέν θα μπορούσα να έξακολουθήσω ούτε ένα μήνα άκόμα τήν ζωή αυτήν... Οί δανεισταί μου κατέσχεσαν τα λίγα πραγματα που μου έμειναν... Τὸ μόνο που μου μένει να κάνω, είνε να φυτέψω μια σφαίρα στο κεφάλι μου...

Και, λέγοντας αυτά, έβγαλε ένα περίστροφο από τήν τσεπη του και τὸ πρότεινε κατά της δουκίσσης.

— Μη δοκιμάσετε να καλέσετε βοήθεια — συνέχισε με βραχνή φωνή — γιατί θα σας σκοτώσω και ύστερα θα σκοτωθῶ κι' εγώ!... Και πρέπει να ξέρετε διτι σας περ μένει ὄχι μονάχα ο θάνατος, αλλά και η αίτιμωσις... γιατί έχω άπάνω μου τὸ γράμμα που μου στείλατε!... Η έπιστολή αυτή λέει πολλά, πάρα πολλά!...

Η οικόδέσποινα έρριξε στον έπισκέπτη της ένα βλέμμα θυμού και περιφρονήσεως και τραύλισε:

— Άς τελειώνουμε μια ὠρα άρχήτερα! Τι ζητάτε τώρα από μένα;...

— Χρήματα...—τι άλλο; Μου χρειάζονται εκατό χιλιάδες φράγκα... Πρέπει να μου δανείσετε τὸ ποσόν αυτό... Άκούτε τι είπα; να μου τὸ δανείσετε... Θα σας τὸ έπιστρέψω άργότερα, όταν ευκολυνθῶ... Δέν είμαι κλέφτης... Θα μπορούσα να σας πάρω τα μπιζου σας... Στοιχίζου πάνω από δύο εκατομμύρια φράγκα... Εγώ, όμως, περιορίζομαι στις εκατό χιλιάδες φράγκα... Μήπως προτιμάτε να στείλω στον σύζυγο σας τήν έπιστολή που μου γράψατε;...

— Πολύ καλά... ψιθύρισε η δούκισσα. Πηγαίνω να φέρω τὸ ποσόν που μου ζητάτε...

Η δούκισσα μπήκε στο δωμάτιό της, ακολουθουμένη από τόν Άρμάνδο. Τα μάτια της πετούσανε άγριες λάμψεις. Πλησίασε στο μικρό γραφείο της, τὸ άνοιξε και πήρε από μέσα μια κασσετίνα από σκαλισμένο ξύλο.

— Έπιμένετε άκόμη να σας δώσω εκατό χιλιάδες φράγκα; ρώτησε τόν Σαιντ Ύζερύ, με φωνή άλλαγμένη.

— Λυποῦμαι πολύ, κυρία μου, αλλά θρίσκομαι στην δυσάρεστη θέσι...

— Και άν δέν σας τα δώσω;

— Θα στείλω στον σύζυγο σας τήν έπιστολή που...

Μά ο Άρμάνδος δέν άποτελείωσε τή φράσι του.

Η Ιμέλδα άρπαξε με μια γοργή κινήσι ένα μικρό περίστροφο από τὸ συρτάρι, και πυροβόλησε... Η σφαίρα θρήκε κατάστηθα τόν Γάλλο και τόν ξάπλωσε στο πάτωμα νεκρό... Κατακίτρινη σαν κερι, αλλά άτάραχη, η δούκισσα γονάτισε δίπλα του, πήρε από τήν τσέπη του τὸ γράμμα που του είχε στείλει και ξαναδιάβασε, χαμογελώντας μελαγχολικά, τα μεναδικά έρωτικά λόγια που άνέβλυσαν ὡς τότε από τήν καρδιά της... Άναψε ύστερα ένα σπύρτο και τὸ πλησίασε στην έπιστολή... Και όταν τὸ φλογερὸ εκείνο έρωτικό γράμμα μεταβλήθηκε σε στάχτη, η δούκισσα έσκυψε και φίλησε τα ὡχρά χείλη του Άρμάνδου.

— Γιατί τόκανες αυτό, κακό παιδί; ψιθύρισε, με λυγμούς και με ήρεμο παράπονο στη φωνή της.

— Ύστερα, άκούμπησε τήν κάνη του περιστρόφου στον κρόταφό της και πίεσε τήν σκανδάλη για δεύτερη φορά...

CHARLES BUET

πάρτζενα!...

Ούτε τήν ξαναείδαν, από τότε, ούτε τήν άκούσανε... Ήρθε κρυφά τήν νύχτα ο Λιμπάρτζης και τήν πήρε; τήν πήγε έπειτα από τόσα παρακάλια της ο "Αϊ-Δημητρης με τ' άλογό του στον Λιμπάρτζη της; Μυστήριο!...

Πέρασαν χρόνια και καιροί.

Τὸ σπίτι έμεινε έρημο και τὸ σώριασεν ο χρόνος.

Έσβυσε στον κόσμο τόν σημερινό και τ' όνομα άκόμα του Λιμπάρτζη. Μά η γυναικούλες, τα παληά τα χρόνια, κάθε πρωϊ τ' "Αϊ-Δημητριου, πηγαίνανε κι' άνάβανε κεράκια άπάνω στα χαλάσματα.

Τ' άνάβανε για της γυναίκας του Λιμπάρτζη τήν ψυχή, για του "Αϊ-Δημητριου τὸ θαῦμα; ποιός τὸ ξέρει.

Δέν ζουνε τώρα για να τούς ρωτήσουμε!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.